

Plan mot diskriminering och kränkande behandling för Tiveds förskola och pedagogisk omsorg.

Läsår 2023–2024

Innehåll

Mål med planen.....	3
Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling.....	3
Inledning.....	3
Definitioner	4
Delaktighet i arbetet med planen	4
Förankring av planen.....	4
Ansvarsfördelning.....	5
Utvärdering av åtgärderna och insatserna i föregående års plan.....	6
Främja lika rättigheter och möjligheter	6
Främjande insatser	7
Kartläggning	9
Förebyggande åtgärder	10
Rutiner för att hantera trakasserier och kränkande behandling.....	11
Lagar och regler som gäller för planen	13
Viktiga begrepp och definitioner	13
Diskriminering	13
Diskrimineringsgrunder.....	13
Direkt och indirekt diskriminering	14
Trakasserier	14
Sexuella trakasserier	14
Tillgänglighet.....	15
Likabehandling.....	15
Främjande respektive förebyggande åtgärder	15
Främjande arbete - vad säger lagen?.....	15
Kränkande behandling	16
Mobbning.....	16
Utrednings- och åtgärdsskyldighet	16
Repressalier.....	16
Kartläggning	17

Förskolans plan mot diskriminering och kränkande behandling är ett viktigt verktyg för att strukturera likabehandlingsarbetet. Arbetet med att utforma planen är också ett sätt att förankra likabehandlingsarbetet och att involvera alla som berörs.

Mål med planen

All personal på Tiveds förskola och pedagogisk omsorg tar avstånd från alla former av diskriminering och kränkande behandling.

Alla barn på ska Tiveds förskola och pedagogisk omsorg känna sig trygga och uppleva att de blir lyssnade på och tagna på allvar.

En förskolegång och pedagogisk omsorg på Tiveds förskola och pedagogisk omsorg ska vara säker ur ett likabehandlingsperspektiv.

Planen gäller både de situationer där det kan uppstå kränkningar eller risk för kränkningar mellan elever/barn och de kränkningar eller risker för kränkningar som vuxna på skolan kan utsätta elever/barn för.

En viktig utgångspunkt är att ett barns upplevelse alltid måste tas på allvar. Om den vuxne inte uppfattar att det är en kränkning så är det barnets upplevelse som definierar kränkningen.

Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling

Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling består av

- det främjande arbetet
- det förebyggande arbetet inklusive kartläggning
- det åtgärdande arbetet

Inledning

Förskolans namn Tiveds förskola och pedagogisk omsorg	Planen gäller från September, 2023
Verksamhet som omfattas av planen Förskola 1–5 år och pedagogisk omsorg 6-12 år	
Kontaktperson för planen, utsedd av rektor Helena Karlsson, 0584–473138	
Samtliga insatser och åtgärder som framgår av planen ska utvärderas Framåtsyftande samtal med vårdnadshavarna till 1 - 4 åringar sker i början av varje termin i september samt februari-mars. För vårdnadshavare till 5 åringar sker samtalen i november och i maj. Kartläggning sker via trygghetsblanketten med att alla barn i förskolan och pedagogisk omsorg besvarar frågor tillsammans med en pedagog och även i hemmet med vårdnadshavare om barnets trivsel på förskolan. De yngsta barnen på förskolan observeras utifrån enkätens frågor. Vid eventuella åtgärder följs kartläggningen upp så att åtgärderna har nått sitt resultat. Enkät till vårdnadshavarna skickas ut under vårterminen samt en medarbetarenkät. Trygghetsenkäten utvärderas och följs upp på varje enhet utifrån trygghet, barns inflytande och lärmiljöer.	

Definitioner

I skollagen och diskrimineringslagen finns ett antal begrepp som är viktiga att känna till i arbetet med likabehandling. Du hittar dessa i bilagan med definitioner. Där finns också olika exempel på kränkande behandling.

Delaktighet i arbetet med planen

Barnens delaktighet

Barnen är experter på hur situationen på förskolan är och medverkar alltid i kartläggningen.

Vid kartläggningen sker samtal kring frågor från trygghetsblankett med barn och vårdnadshavare samt ansvarspedagog.

Arbetet med att förebygga och förhindra kränkande behandling och diskriminering utgår från det som framkommer i terminens tidiga kartläggning tillsammans med barn och vårdnadshavare.

Vårdnadshavares delaktighet

Får information och är delaktiga i kartläggningen. Vårdnadshavare kan framföra tankar vid framåtsyftande samtal som är 2 gånger/läsår, samt vid daglig dialog vid hämtning och lämning samt vid föräldramöten. Vårdnadshavare är också välkomna på verksamhetsbesök.

Medarbetarnas delaktighet

Pedagoger gör kartläggningen med sina ansvarsbarn, resultat av kartläggningen sammanställs i arbetslaget. Åtgärder som behöver sättas in diskuteras och fastställs i arbetslaget. Insatta åtgärder följs upp i arbetslaget. Pedagoger presenterar plan på föräldramöte. Specialpedagog träffar trygghetsteamet kontinuerligt under året.

Förankring av planen

Planen förankras på följande sätt

Planen förankras hos barn genom personalens arbetssätt, bemötande och förhållningssätt. Kartläggningen sker via trygghetsblankett och vardagliga samtal med barn i förskolans alla rutinsituationer ex. måltiden och i leken.

Personalen arbetar kontinuerligt med värdegrundsarbetet och har en levande dialog om planens innehåll genom bl.a. samtal som uppstår via litteratur som barnen tar del av vid högläsning.

Planen förankras hos personal vid APT. All personal på förskolan läser planen i sin helhet och är en stående punkt vid arbetslagets reflektion hur vi ska arbeta förebyggande mot kränkningar samt vidhålla ett kontinuerligt värdegrundsarbete på förskolan. Genom kontinuerliga diskussioner kring planen är vårt mål att göra planen levande och tillgänglig.

Planen ingår i introduktionen av personal som anställs under året.

Förankring av planen

Planen förankras hos vårdnadshavarna genom information via vår hemsida, edwise och edlevo, trygghetsenkäten, framåtsyftande samtal och via samtal kring planen på föräldramöten.

Dokumentation av fall av kränkande behandling sker omgående.

Ansvarsfördelning

Enligt skollagen har huvudmannen det övergripande ansvaret för arbetet mot diskriminering och kränkande behandling.

Huvudmannen, det vill säga Barn – och utbildningsnämnden, ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever (6 kap 6 § Skollagen).

Huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling (6 kap 7 § Skollagen).

Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden (6 kap 10 § Skollagen)

Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling (6 kap 8 § Skollagen).

Enligt skollagen ansvarar rektor för att huvudmannen får kännedom om kränkande behandling i verksamheten (6 kap 10 § Skollagen).

Personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig har blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektor (6 kap 10 § Skollagen).

En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig har blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen (6 kap 10 § Skollagen).

I Laxå kommun delegerar huvudmannen till rektor på varje enhet att ansvara för genomförandet av arbetet mot diskriminering och kränkande behandling.

Rektor är ansvarig för att planen upprättas och följs enligt den plan som gäller. Rektor ska ansvara för att planen implementeras, utvärderas och revideras varje år. All personal har ansvar för att planen efterlevs och att arbeta efter den.

Rektor ska på huvudmannens delegation se till att det bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla till huvudmannen samt vidta åtgärder.

Trygghetsteam och specialpedagog ansvarar för det förebyggande arbetet och ska arbeta för att förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling.

Specialpedagog återför verksamheternas arbete till huvudmannen enligt rutin. Rutinen innebär att utsedd kontaktperson för verksamheten träffar huvudmannens representant vid ett antal tillfällen per termin för återföring.

Utvärdering av åtgärderna och insatserna i föregående års plan

Planen mot diskriminering och kränkande behandling innehåller här nedan en redovisning av hur åtgärderna och insatserna i föregående års plan har genomförts. Har insatserna och åtgärderna haft avsedd effekt utifrån de mål som sattes upp i föregående års plan? Utvärderingen är utgångspunkten för årets plan.

Beskrivning av hur fjolårets plan har utvärderats och vilka som har varit delaktiga

Utifrån diskrimineringslagen arbetar förskolan fortlöpande i fyra olika steg med att motverka diskriminering genom att undersöka(kartlägga), analysera, åtgärda, följa upp och utvärdera. Arbetet syftar till att främja och förebygga alla diskrimineringsgrunderna genom:

- kartläggning och samtal och observationer med alla barn i förskolan
- resultat i stratsys
- analys av enkät till vårdnadshavare,
- resultat av inskolning får vi fram en helhetsbild.

Varje åtgärd behandlas var för sig och följs upp och utvärderas för att se om det skett en förbättring.

Rektor, specialpedagog, pedagoger, barn och vårdnadshavare har varit delaktiga i arbetet med fjolårets plan.

Ansvariga för att årets plan utvärderas är: rektor tillsammans med specialpedagog, arbetslagsledare och pedagoger.

Resultat av utvärderingen av fjolårets plan

Barnen visar empati och omsorg mot varandra. Samtal kring hur man säger och svarar till varandra, uppmuntra att leka fler tillsammans.

Kartläggningens frågor/observationer har besvarats och sammanställts och åtgärder har satts in vid behov.

Vi inleder med kompisamtal och läser böcker som tar upp olika dilemman i barnens vardag utifrån arbetsmaterial från barnkonventionen. Vi arbetar kontinuerligt med värdegrundssamtal i olika situationer på förskolan.

Vi behöver utifrån analys av enkät till vårdnadshavare vara tydliga till vårdnadshavare, synliggöra undervisning, lärande och värdegrundsarbete. Arbeta med genusfrågor, alla barn kan göra allt på förskolan och vara den de är, förväntningar av både barn och vuxna, vi ser att det är svårt att få kontinuitet i undervisningen utifrån låg närvaro och en liten barngrupp i grunden, arbeta för att barnen har kontinuitet i närvaron. Arbeta på att utveckla samspelet vidare, se det kompetenta barnet och arbeta vidare med barnens delaktighet och lära sig att lära, få tid att tänka, utföra och slutföra i undervisning/aktiviteter.

Främja lika rättigheter och möjligheter

Att arbeta med att främja lika rättigheter och möjligheter riktar sig till alla elever och vuxna på skolorna och ska genomföras utan att det föranleds av något särskilt problem.

Främjande insatser

Främjande arbete handlar om att identifiera och stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten. Arbetet utgår ifrån skolans övergripande uppdrag att verka för demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter. Detta värdegrundsarbete syftar till att förankra respekten för alla människors lika värde samt att utveckla en skolmiljö där alla barn och elever känner sig trygga och utvecklas. Det främjande arbetet ska omfatta möjligheter för barn och elever att återkommande diskutera normer, attityder och hur goda relationer kan vårdas med mål att förstärka respekten för allas lika värde.

Mål
Barnen i åldrarna 1–10 år möts av en trygg miljö och en lärorik undervisning.
Diskrimineringsgrund/diskrimineringsgrunder som omfattas av insatsen
Ålder, kön, funktionsnedsättning
Insats
Arbeta med värdegrunden kontinuerligt och ge barnen förutsättningar att genom delaktighet och inflytande i undervisningen lära sig att lära i det livslånga lärandet. Närvarande vuxna som ger barnen tid, ser det kompetenta barnet, alla får lyckas, utveckla lärande undervisningsmiljöer. Uppmärksammar barnkonventionen, rocka sockorna, teckenspråkets dag
Hur och när ska insatsen följas upp
Vid kartläggningen vid båda terminerna.
Ansvarig för insatsens genomförande
All personal på förskolan

Mål
Alla barn utvecklar sitt språk, uttal utifrån sin utveckling
Diskrimineringsgrund/diskrimineringsgrunder som omfattas av insatsen
Ålder, kön, funktionsnedsättning
Insats
Samtal om att alla pratar utifrån sin utveckling, kring att man inte rättar varandra, Uppmuntra olika sätt att uttrycka sig på, genom tal, bild, teckenstöd och kroppsspråk. Språkutvecklande aktiviteter, språkljud, samtal och se så alla får talutrymme.
Hur och när ska insatsen följas upp
Vid kartläggningen vid båda terminerna.
Ansvarig för insatsens genomförande
All personal på förskolan.

Mål
Att alla ska känna meningsfullhet med pedagogisk omsorg
Diskrimineringsgrund/diskrimineringsgrunder som omfattas av insatsen
Ålder, kön
Insats
Ta vara på intresset för IKT och konstruktion, erbjuda aktiviteter, lära vidare kring tex green screen, Bookcreator, ägget och erbjuda material att kunna snickra och konstruera av olika material, utveckla utomhusmiljön tillsammans. Arbeta för att alla känner delaktighet och har inflytande i Grön Flaggarbetet

Hur och när ska insatsen följas upp
Vid kartläggningen varje termin
Ansvarig för insatsens genomförande
All personal på förskolan.

Mål
Att alla ska utveckla socialt samspel och vara delaktiga och ha inflytande i undervisning och utbildning.
Diskrimineringsgrund/diskrimineringsgrunder som omfattas av insatsen
Ålder, kön
Insats
Uppmuntra att leka tillsammans med kompisar, leka flera tillsammans, ha flera kompisar. Få tid att leka oavbrutet både utomhus och inomhus, få ta ansvar och ta egna initiativ. Vuxen närvarande i leken för att stötta och utmana men låta barnen prova olika lösningar och samtala med varandra. Erbjuda samarbetslekar och olika uppdrag barnen kan lösa tillsammans. Vara tydliga i hur man är mot varandra. Samarbete med vårdnadshavare.
Hur och när ska insatsen följas upp
Vid kartläggningen varje termin
Ansvarig för insatsens genomförande
All personal på förskolan.

Kartläggning

Områden som kommit fram i kartläggningen

Kränkande behandling

Kartläggningsmetod

Varje pedagog går med sina ansvarsbarn och kollar av vår inne och utemiljö med hjälp av trygghetsblanketten (glada, ledsna gubbar) som de kan svara med. Blir det en ledsen gubbe följer pedagog upp varför det blir en ledsen gubbe. Alla svar går pedagogerna tillsammans igenom vid en reflektion eller arbetslagstid. Vi tar fram åtgärder på det som kommit fram för att göra det bättre. Detta sker 2 gånger/läsår i början av varje termin sen följs det upp, så att det har skett en förbättring.

Hur har barnen respektive personalen involverats i kartläggningen

Pedagoger och barn gör samtalen/frågorna om miljön tillsammans. Pedagogerna sammanställer alla svar och gör eventuella åtgärder.

Resultat och analys

Ht-23 en positiv utveckling från i våras, 6 av 8 fskbarn helt grönt, varav 4 barn inget el mindre gult/rött nu. 1 barn vill ibland vara hemma väljer grön-röd på hur det känns att komma till fsk, ett barn funderar och kommer fram till att ibland är hen trött och vill vara hemma i stället, kan vara lite mycket med allt på almanackan ibland, kompisarna hänger inte med. Det är mycket knott.

Pedagogisk omsorg är 3 av 4 inte helt nöjda med att komma till fsk/ped.omsorg, inte helt nöjda men övervägande grönt. De har ändå en del aktiviteter de uppskattar nu och uttrycker att de tycker är roligt.

Ge alla barn utmaningar där de befinner sig i utvecklingen, arbeta med sociala samspelet, respektera alla och leka med flera kompisar, uppmuntra samspel med kompisar för de barn som leker mycket bredvid lek. Hur uttrycker man sig till andra. Lära sig att lära, hitta och prova olika lösningar, vara delaktiga och ha inflytande, ta vara på intresse och hitta aktiviteter pedagogisk omsorg tycker är roligt så de känner en meningsfullhet även om det är få jämnåriga.

Kön

Kartläggningsmetod

Vid samtal och kartläggning med barnen, vid samtal med vårdnadshavare samt trygghetsenkät till vårdnadshavare.

Hur har eleverna respektive personalen involverats i kartläggningen

Vid samtal och kartläggningen samt vid pedagogernas reflektion om svaren som kom upp

Resultat och analys

Ser att det finns kvar situationer där det uttrycks flickor/pojkar har/gör olika saker, finns visst fokus på utseende, frisyr, kläder.

Tänka på att arbeta utifrån Läroplanen, hur vi bemöter, vad vi uttrycker, har för förväntningar till och om barnen, det bidrar till att forma deras uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt. Tänka på att övervägande använda barn i stället för flickor och pojkar, erbjuda olika aktiviteter och lekar för alla barn.

Sexuella trakasserier

Kartläggningsmetod

Vid samtal och kartläggning med barnen, vid samtal med vårdnadshavare samt trygghetsenkät till vårdnadshavare.

Hur har eleverna respektive personalen involverats i kartläggningen

Vid samtal och kartläggningen samt vid pedagogernas reflektion om svaren som kom upp.

Resultat och analys

Vi har utifrån vad barnen uttryckt och frågar hur vi arbetar med stopp min kropp sett att frågan är viktig att lyfta.

Barnens rätt till kroppslig och personlig integritet ska respekteras, bland annat i den dagliga omsorgen och i frågor om dokumentation

Vara tydliga i att barnet alltid bestämmer om man tex vill få en kram, sitta i knät, få /ge beröringsmassage. Lära sig läsa av kroppsuttryck, se och förstå känslor hos sig själv och andra. Det är alltid ok att säga nej och ska alltid respekteras.

Arbeta med känslor i värdegrundsarbetet.

Förebyggande åtgärder

Områden som berörs av åtgärden

Kränkande behandling

Mål och uppföljning

Inget barn ska känna sig utsatt för kränkande behandling.

Åtgärd

Hur är man en bra kompis, vad säger och gör man till/ mot sina kompisar.

Värdegrundsarbete, använder litteratur ex kaninkompisar som är kopplade till barnkonventionen och Lille Lustig, korta filmer från UR. Samtal kring det vi upplever, läser, ser, samarbetslekar och närvarande, lyhörda pedagoger. Uppmuntra kontinuitet i närvaron på förskolan. Lösa situationer, alla inblandade få uttrycka vad de känner och upplever i situationer, hitta lösningar tillsammans.

Motivera åtgärd

Alla ska känna att de har flera kompisar att leka med, inte vara beroende av att en kompis är på förskolan, öka medvetenheten i hur man säger, gör och visar till varandra, en del sker genom blickar, går ifrån eller låter bli att svara.

Ansvarig

Samtliga pedagoger på förskolan.

Datum när det ska utvärderas

Vid kartläggningen vid båda terminerna.

Kön

Mål och uppföljning

Alla barn kan oavsett kön leka med allt och delta i alla aktiviteter. Ha kläder de själva tycker om och är praktiska att kunna leka i.
Åtgärd Samtal utifrån värdegrund, samma förväntningar på flickor och pojkar, vara förebilder, uppmuntra olika aktiviteter.
Motivera åtgärd Det uttrycks till kamrater att flickor/pojkar kan inte göra...,att en del barn pratar mycket utseende och klädsel uppmuntra att det är viktigast att ha kläder som är bra att leka i och utifrån väder och att alla ser olika ut.
Ansvarig Samtliga pedagoger på förskolan.
Datum när det ska utvärderas Vid kartläggningen vid båda terminerna.

Sexuella trakasserier

Mål och uppföljning Inget barn ska känna sig utsatt för sexuella trakasserier.
Åtgärd Vi jobbar aktivt med att lyssna när kompiserna säger stopp, visar att de inte vill. Barnen får fråga varandra om de vill ha en kram. Säger man nej så är det nej vem som än vill ge barnet en kram så är det alltid barnet som väljer om det vill både till vuxna och barn. Diskuterar om vad som är ok att säga till varandra eller inte säga till varandra och om det är det ok att ta på kompiserna hur som helst. Erbjuder beröringsmassage där barnen och pedagoger frågar om barnet vill ha beröringsmassage. Tänka på att inte säga till barn om något hänt att nu får du ge en kram till..., det andra barnet måste ge sitt godkännande. Erbjuder litteratur och samtal kring olika känslor.
Motivera åtgärd Viktigt med förebyggande samtal och att barnen får förståelse för att även om de vill ge en kram eller ge beröringsmassage så ska man alltid fråga kompiserna om de vill innan man gör det. Att barnen lär sig läsa av även kroppsspråk, vad visar kompiserna.
Ansvarig Samtliga pedagoger på förskolan.
Datum när det ska utvärderas Vid kartläggningen av båda terminerna.

Rutiner för att hantera trakasserier och kränkande behandling

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker en elevs värdighet. En elev kan bli utsatt för trakasserier och kränkande behandling av såväl personal som av andra elever. Det finns inget krav på uppsåt. En elev eller anställd behöver alltså inte haft någon elak avsikt för att göra sig skyldig till kränkande behandling eller trakasserier. Det är effekten som avgör.

Anmälan om uppmärksammas eller misstänkt kränkande behandling kan göras av elev, vårdnadshavare eller personal vid skolan. Alla elever ska vara informerade av skolans personal om vem de kan vända sig till om de upplever sig kränkta av en annan elev eller en vuxen i verksamheten. Vårdnadshavare får samma information exempelvis i samband med föräldramöte. Om en vuxen i skolan får kännedom om trakasserier eller kränkande behandling av en elev är de skyldiga att snarast anmäla detta till rektor som i sin tur beslutar om att utreda händelsen. Rektor informerar även skolhuvudmannen.

När det uppstår en situation där en elev känner sig kränkt ska en anmälan om misstänkt kränkande behandling upprättas i systemet Drafit.

Systemet innehåller uppgifter för att anmäla och utreda en händelse, ta ställning till, vidta och följa upp åtgärder. Systemet används för Laxå kommuns alla skolor.

Skolan måste ta ett samlat grepp kring elevers skolsituation och på ett allsidigt sätt utreda elevers känsla av utsatthet. Det är viktigt att den enskilda elevens upplevelse av det inträffade är utgångspunkten för utredningen kring vad som hänt. Om flera parter i samma ärende upplever att de utsatts för kränkning ska en anmälan och utredning göras för varje part.

Leder kränkningarna till att någon av de inblandade eleverna är i behov av särskilt stöd för att nå kunskapsmålen eller om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation måste även en utredning enligt 3 kap. 8 § skollagen inledas.

I förekommande fall ska även anmälan till andra myndigheter och personalansvarsnämnden göras.

Lagar och regler som gäller för planen

Sedan den 1 januari 2009 regleras arbetet mot diskriminering och kränkande behandling i både diskrimineringslagen och skollagen. Skolan ska varje år upprätta en likabehandlingsplan (enligt 3 kap. 16 § diskrimineringslagen) och en årlig plan mot kränkande behandling (enligt 6 kap i skollagen).

De regelverk som styr arbetet med plan mot diskriminering och kränkande behandling är:

- Diskrimineringslag (2008:567)
- Skollag (2010:800)
- Förordning (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling
- Skolverkets allmänna råd och kommentarer för att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling, (SKOLFS 2012:10).

Viktiga begrepp och definitioner

Diskriminering

Diskriminering innebär när de som arbetar vid skolan på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever, i samband med diskrimineringsgrunderna. Diskriminering kan även ske genom skolans regler, verksamhet, undervisning läroböcker och så vidare.

Elever kan inte diskriminera varandra i juridisk bemärkelse. Det är viktigt att komma ihåg då till exempel elever och/eller vårdnadshavare kan uttrycka att eleverna har diskriminerat varandra.

Diskrimineringsgrunder

Diskrimineringsgrunderna är tydligt definierade i diskrimineringslagen. De diskrimineringsgrunder som skyddas i lag är kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion och annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.

Kön

Med kön avses biologiskt kön (i juridisk mening), det vill säga att någon är man eller kvinna.

Könsöverskridande identitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck menas att någon inte identifierar sig med sin biologiska könstillhörighet som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Etnisk tillhörighet

Med diskrimineringsgrunden etnisk tillhörighet menas nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringsgrunden avser diskriminering på grund av religion, annan trosuppfattning, annan religiös åskådning samt ateism.

Funktionsnedsättning/funktionshinder

Med funktionsnedsättning avses varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller en sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

Sexuell läggning

Med det avses homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Ålder

Med ålder avses uppnådd levnadsålder, samt social identitet med utgångspunkt i ålder.

Direkt och indirekt diskriminering

Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt. Med *direkt diskriminering* avses en särbehandling kopplad till någon av diskrimineringsgrunderna, till exempel ett barns kön eller etnicitet. En *indirekt diskriminering* sker när skolan tillämpar en bestämmelse eller förfaringsätt som verkar vara neutralt men i praktiken missgynnar ett barn ur ett diskrimineringsperspektiv.

Trakasserier

Trakasserier är en form av diskriminering och innebär ett handlande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel "kvinnliga", "homosexuella" eller "bosniska" egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad "blatte", "mongo", "fjolla", "hora", eller liknande. Det kan även vara fråga om ignorerande, utfrysning eller att någon visslar, stirrar eller gör kränkande gester och det har samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Det gemensamma för trakasserier är att de gör att en elev eller student känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad.

Det är trakasserier även när en elev kränks på grund av en förälders eller syskons sexuella läggning, funktionsnedsättning med mera.

Sexuella trakasserier

Sexuella trakasserier är en form av diskriminering i diskrimineringslagen och innebär ett handlande av sexuell natur som kränker någons värdighet. Sexuella trakasserier behöver inte

ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Det kan handla om ovälkomna beröringar, tafsningar, skämt, förslag, blickar eller bilder som är sexuellt anspelande och upplevs som kränkande. Det kan också handla om sexuell jargong.

Tillgänglighet

Bristande tillgänglighet är en form av diskriminering i diskrimineringslagen. Med bristande tillgänglighet avses att en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att sådana åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning. De åtgärder som kravet gäller är sådana som är skäliga utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning, och med hänsyn till de ekonomiska och praktiska förutsättningarna, varaktigheten och omfattningen av förhållandet eller kontakten mellan verksamhetsutövaren och den enskilde, samt andra omständigheter av betydelse.

Likabehandling

Med begreppet likabehandling menas att alla barn eller elever ska behandlas så att de har lika rättigheter och möjligheter oavsett någon diskrimineringsgrunderna. Det innebär dock inte alltid att alla barn och elever ska behandlas lika, se indirekt diskriminering.

Främjande respektive förebyggande åtgärder

Främjande arbete handlar om att identifiera och stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten. Arbetet utgår ifrån skolans övergripande uppdrag att verka för demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter. Detta värdegrundsarbete syftar till att förankra respekten för alla människors lika värde samt att utveckla en skolmiljö där alla barn och elever känner sig trygga och utvecklas.

Det *förebyggande* arbetet syftar till att avvärja de risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling som finns i er verksamhet. Riskerna kan kartläggas på olika sätt. Förebyggande mål och åtgärder måste motiveras av vad som kommer fram i en kartläggning.

Främjande arbete - vad säger lagen?

Enligt 3 kap. 14 § diskrimineringslagen ska huvudmannen bedriva ett målinriktat arbete för att aktivt främja lika rättigheter och möjligheter för de barn eller elever som deltar i eller söker till verksamheten, oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder eller sexuell läggning.

Enligt 6 kap. 6 § skollagen ska huvudmannen även se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever.

Enligt Skolverkets allmänna råd bör det främjande arbetet

1. bedrivs systematiskt och långsiktigt, rikta sig till alla samt vara en del i det vardagliga arbetet,
2. baseras på kunskap om hur diskriminering, trakasserier och kränkande behandling uppstår och vilka faktorer som skapar en trygg miljö där alla barn och elever blir respekterade som de är,
3. omfatta kompetensutveckling för personalen för att vid behov öka medvetenheten och kunskapen om diskriminering, trakasserier och kränkande behandling,
4. innebära att personalen ges tid att diskutera egna normer och attityder samt sådana som genomsyrar den pedagogiska verksamheten, samt
5. omfatta möjligheter för barn och elever att återkommande diskutera normer, attityder och hur goda relationer kan vårdas.

Kränkande behandling

Med kränkande behandling menas ett uppträdande som utan att ha samband med en diskrimineringsgrund kränker ett barns eller en elevs värdighet. En viktig utgångspunkt är att en elevs upplevelse av kränkning alltid måste tas på allvar. Kränkningar kan till skillnad från diskriminering ske mellan elever.

Kränkningar kan till exempel vara:

- fysiska (slag, knuffar och negativa fysiska handlingar)
- verbala (hot, svordomar, öknamn)
- psykiska (utfrysning, grimaser, blickar, skratta nedlåtande, att alla går när man kommer)
- texter och bilder (teckningar, telefoner, lappar, fotografier, sms, mms, msn och meddelanden på olika webbkommunities).

Mobbning

En person är mobbad om han eller hon upprepade gånger under en viss tid blir utsatt för kränkningar från en eller flera personer.

Utrednings- och åtgärdsskyldighet

Skolan har enligt lag skyldighet att agera så snart någon i personalen får kännedom om att en elev känner sig utsatt för trakasserier eller kränkande behandling. Skolan ska utreda vad som har hänt och vidta åtgärder för att förhindra fortsatta kränkningar. Det måste ske skyndsamt. Lärare eller annan personal som får kännedom om händelser som kan vara trakasserier eller kränkande behandling ska anmäla det till rektorn. Rektorn är i sin tur skyldig att informera huvudmannen.

Repressalier

Personalen får inte utsätta en elev för straff eller annan negativ behandling på grund av att eleven eller vårdnadshavare/förälder har anmält skolan för diskriminering eller berättat att det förekommer trakasserier eller kränkande behandling. Det gäller även när en elev

medverkar som till exempel vittne i en utredning som rör diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

Kartläggning

Då Skolinspektionen visat på att kartläggningen är en av de vanligaste bristerna i skolornas arbete när det gäller likabehandlingsarbetet så följer här nedan en återgivning av Skolverkets allmänna råd om kartläggning.

Enligt Skolverkets allmänna råd bör huvudmannen se till att varje verksamhet regelbundet kartlägger och analyserar sin organisation och sina arbetsätt för att försäkra sig om att det inte finns något som leder till eller riskerar att leda till diskriminering eller kränkande behandling.

Enligt Skolverkets allmänna råd bör i det förebyggande arbetet ingå att

1. regelbundet kartlägga barnens och elevernas trygghet och trivsel samt deras uppfattning om förekomsten av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling,
2. analysera kartläggningen för att identifiera risker för diskriminering, trakasserier och kränkande behandling,
3. i samband med analysen även utvärdera tidigare insatser för att förebygga diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling,
4. utifrån de identifierade riskerna formulera konkreta och uppföljningsbara mål för arbetet,
5. planera vilka insatser som ska genomföras under året för att nå målen och hur dessa ska följas upp och bestämma vem som ansvarar för respektive insats, samt se till att eleverna är delaktiga i kartläggningen och i analysen av resultaten och när man avgör vilka insatser som ska sättas in.

Bilaga 1.

Analys trygghetsarbete för läsåret 22/23 Laxå Kommuns Förskolor

Främjande arbete

Specialpedagog för förskolorna har på ett APT under hösten 2022 gått igenom med personalen vad diskriminering och kränkande behandling är. Detta ser vi är ett arbete som behöver fortsätta då vi ser att anmälda misstänkta kränkingsärenden fortfarande sker i låg utsträckning i förskolan.

Pedagogerna har under året arbetat med ”kompisböckerna” som är utifrån Barnkonventionen.

Förebyggande arbete

I det förebyggande arbetet på förskolorna har pedagogerna under året genomfört kartläggningar hur barnen upplever sin vistelsetid på förskolan tillsammans med de äldsta barnen. Kartläggningen sker via trygghetsblanketten som är utformad med glad, mindre glad samt ledsen gubbe där alla barn besvarar frågor tillsammans med en pedagog. Denna blankett gör även vårdnadshavarna hemma med barnen. De yngsta barnen på förskolan har observerats av pedagogerna utifrån enkätens frågor. Trygghetsblanketten har sedan pedagogerna gått igenom tillsammans med vårdnadshavare på barnens framåtsyftande samtal. Vid eventuella behov av åtgärder har kartläggningen följts upp så att åtgärderna har nått sitt resultat.

Drafit

Vi har på förskolorna haft en mycket låg andel anmälda misstankar om kränkande behandling vilket vi tror beror på att det är svårt i förskolorna att avgöra när det är en misstanke om kränkande behandling eller ej.

Trygghetsteam

Trygghetsteamet i Laxå kommuns förskolor består av Specialpedagog samt arbetslagsledare på respektive förskola. Arbetslagsledarna har på respektive förskola varit ansvariga i arbetet med att upprätta utkast till en ny plan mot diskriminering och kränkande behandling och ansvarat för att höstens plan gått ut på remiss till arbetslagen som sen diskuterats på höstens APT 2022 innan den fastställdes i oktober -22. Trygghetsteamets utvecklingsområde till kommande läsår är att få till mer fysiska kontinuerliga träffar för att diskutera frågor samt hur trygghetsarbetet löper på. Nya

Specialpedagogen har i juni-23 haft en första träff med trygghetsteamet där vi beslutade att vi ska ses i augusti för fortsatta diskussioner kring planen mot diskriminering och kränkande behandling och fortsatt arbete att förankra och implementera trygghetsteamets rutiner.

Trygghetsenkät

Vårdnadshavarna har i februari -23 fått trygghetsenkäten utskickad till sig. Svarefrekvensen har i förskolorna varit relativt låg. Trygghetsenkätens frågor kommer revideras inför kommande utskick då vi sett ett behov av det. Revidering av enkäten är påbörjad där arbetslagsledarna från respektive verksamheter varit delaktiga.

I april och maj 2023 har arbetslagsledarna analyserat trygghetsenkäten utifrån områden som lärmiljö, barninflytande samt trygghet. Analyserna av enkäter samt barnintervjuer ligger sen till grund för revidering av plan mot kränkande behandling och diskriminering.

Laxå 2023-06-21

Trygghetsteamsansvariga

Specialpedagog i förskolan